

Ἑλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος ΝΙΚΟΛΑΪΜΟΣ

Ἀριθμός φύλλου 267

16 Δεκεμβρίου 2009

Χριστός γεννᾶται...

«Χριστός γεννᾶται, δο-
ξάσατε· Χριστός ἐξ οὐ-
ρανῶν, ἀπαντήσα-
τε· Χριστός ἐπὶ γῆς,
ὕψωθητε. ὦ Ἀσατε
τῷ Κυρίῳ πᾶσα ἡ
γῆ»· καί, ἵν' ἀμφό-
τερα συνελών εἴπω,
εὐφραινέσθωσαν οἱ
οὐρανοί, καί ἀγαλλιᾶσθω

ἡ γῆ, διὰ τόν ἐπουράνιον, εἴτα ἐ-
πίγειον. Χριστός ἐν σαρκί, τρόμῳ καί
χαρᾷ ἀγαλλιᾶσθε. Τρόμῳ, διὰ τὴν
ἁμαρτίαν· χαρᾷ, διὰ τὴν ἐλπίδα....

Γεννιέται ὁ Χριστός, δο-
ξάσατε Τον. Ὁ Χριστός
ἐρχεται ἀπ' τόν οὐρανόν,
τρέξετε νά τόν ἀπαν-
τήσετε. Ὁ Χριστός
κατέβηκε στή γῆ
μας. Ὑψωθείτε σεῖς
ἀπό τή γῆνιν εὐτέ-
λειά σας, γιά νά τόν
συναντήσετε. Ψάλλετε
ὕμνους στόν Κύριο ὅλοι

οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς. Καί γιά
νά τά συμπεριλάβω ὅλα σέ μιά λέ-
ξη: Ὡς εὐφρανθοῦν οἱ οὐρανοί καί ὡς χαρεῖ
ἡ γῆ, γιά τόν ἐπουράνιο, πού ἦρθε κοντά
μας καί ἐγίνε ἐπίγειος. Ὁ Χριστός ἦρθε μέ
ἀνθρώπινη σάρκα, Γεμίστε μέ ἀγαλλίαση,
πού προέρχεται ἀπό τόν τρόμο καί τή χαρά.
Τόν τρόμο, πού τόν προκαλεῖ ἡ συναίσθηση
τῆς ἁμαρτίας. Καί τή χαρά, πού μᾶς τή δίνει
ἡ ἐλπίδα..

ὦ τῆς καινῆς μίξεως! ὦ τῆς πα-
ραδόξου κράσεως! ὁ ὢν γίνεται καί
ὁ ἄκτιστος κτίζεται καί ὁ ἀχώρητος
χωρεῖται, διὰ μέσης ψυχῆς νοερᾶς

ὦ, πόσο θαυμαστή εἶναι ἡ νέα αὐτή
ἐνωση! ὦ, πόσο παράδοξη εἶναι αὐτή ἡ
κράση. Ὁ Θεός, πού ὑπάρχει αἰώνια καί δέν

μεσιτευνούσης Θεότητι καί σαρκός παχύτητι. Καί ὁ πλουτίζων πτωχεύει· πτωχεύει γάρ τήν ἐμήν σάρκα, ἵν' ἐγὼ πλουτήσω τήν αὐτοῦ Θεότητα. Καί ὁ πλήρης κενοῦται· κενοῦται γάρ τῆς ἑαυτοῦ δόξης ἐπὶ μικρόν, ἵν' ἐγὼ τῆς ἐκείνου μεταλάβω πληρώσεως. Τίς ὁ πλοῦτος τῆς ἀγαθότητος; Τί τό περὶ ἐμέ τοῦτο μυστήριον; Μετέλαβον τῆς εἰκόνας καί οὐκ ἐφύλαξα· μεταλαμβάνει τῆς ἐμῆς σαρκός, ἵνα καί τήν εἰκόνα σώσῃ καί τήν σάρκα ἀθανάτισῃ. Δευτέραν κοινωνεῖ κοινωνίαν, πολὺ τῆς προτέρας παραδοξότεραν· ὅσῳ τότε μέν τοῦ κρείττονος μετέδωκε, νῦν δέ μεταλαμβάνει τοῦ χείρονος. Τοῦτο τοῦ προτέρου θεοειδέστερον· τοῦτο τοῖς νοῦν ἔχουσιν ὑψηλότερον. Πρὸς ταῦτα τί φασιν ἡμῖν οἱ συκοφάνται, οἱ πικροὶ τῆς Θεότητος λογισταί, οἱ κατήγοροι τῶν ἐπαινουμένων, οἱ σκοτεινοὶ περὶ τό φῶς, οἱ περὶ τήν σοφίαν ἀπαίδευτοι, ὑπὲρ ὧν Χριστὸς δωρεάν ἀπέθανε, τὰ ἀχάριστα κτίσματα, τὰ τοῦ Πονηροῦ πλάσματα; Τοῦτο ἐγκαλεῖς Θεῶ, τήν εὐεργεσίαν; Διὰ τοῦτο μικρός, ὅτι διὰ σέ ταπεινός; Ὅτι ἐπὶ τό πλανώμενον ἦλθεν ὁ ποιμὴν ὁ καλός, ὁ τιθεὶς τήν ψυχὴν ὑπὲρ τῶν προβάτων, ἐπὶ τὰ ὄρη καί τοὺς βουνούς, ἐφ' ὧν ἐθυσίαζες, καί πλανώμενον εὔρε, καί εὐρών ἐπὶ τῶν ὤμων ἀνέλαβεν, ἐφ' ὧν καί τό ξύλον, καί λαβὼν ἐπανήγαγεν ἐπὶ τήν ἄνω ζωὴν, καί ἀναγαγὼν τοῖς μένουσι συνηρίθμησεν; Ὅτι λύχνον ἦψε τήν ἑαυτοῦ σάρκα καί τήν οἰκίαν ἐσάρωσε (τῆς ἁμαρτίας τὸν κόσμον ἀποκαθαίρων) καί τήν δρα-

πλάστηκε, γίνεται ἄνθρωπος. Καί ὁ ἄπειρος καί ἀχώρητος, χωρεῖται μέσα στὴν ἀνθρώπινη σάρκα. Καί, μέ τῇ νοερά ψυχῇ Του, βρίσκεται ἀνάμεσα στὴ θεότητα καί στὴν ὑλικότητα τοῦ δικοῦ μας σώματος. Καί Ἐκεῖνος, πού πλουτίζει τὰ σύμπαντα, γίνεται φτωχός. Φτωχός, καθὼς φορεῖ τὴ δική μου σάρκα, γιὰ νὰ πλουτήσω ἐγὼ μέ τῇ Θεότητά Του. Καί ὁ πλήρης ἀδειάζει. Ἀδειάζει, γιὰ λίγο, ἀπὸ τῆ δόξα Του, γιὰ νὰ κοινωνήσω ἐγὼ στὴν πληρότητά Του. Ποιός εἶναι ὁ πλοῦτος τῆς ἀγαθότητάς Του; Ποιὸ εἶναι αὐτό τό μυστήριον, πού μέ συνέχει; Ἐγὼ μέτοχος τῆς εἰκόνας Του καί δέν τὴν φύλαξα. Πῆρε Ἐκεῖνος τὴ σάρκα μου καί γιὰ νὰ σώσῃ τὴν εἰκόνα Του καί γιὰ νὰ τὴν ἀθανάτισῃ τὴ σάρκα. Κοινωνεῖ μέ τὴν ἀνθρώπινη φύση, γιὰ δευτέρη φορά, πολὺ πιὸ παράδοξη ἀπὸ τὴν πρώτη. Γιατί, τότε μέν μετὰδωσε στὸν ἄνθρωπο τό καλύτερο, τὴν «ψυχὴν ζῶσαν», ἐνῷ τώρα μεταλαμβάνει Ἐκεῖνος τό χειρότερο, τὴν ἀνθρώπινη ἀτέλεια. Αὐτὴ ἡ κοινωνία Του μαζί μας, ταιριάζει περισσότερο στὴ Θεότητα. Αὐτὴ, γιὰ ἐκείνους, πού ἔχουν ὀξυμένη νοημοσύνη, εἶναι ὑψηλότερο. Γιὰ ὅλα αὐτὰ τί μᾶς λένε οἱ συκοφάντες, οἱ πικρόχολοι σχολιαστές τῆς Θεότητος, οἱ κατήγοροι αὐτῶν, πού θὰ ἔπρεπε νὰ τὰ ἐπαινοῦν, οἱ σκοταδιστές, πού δὲ διακρίνουν τό φῶς, οἱ ἀπαίδευτοι σχετικὰ μέ τὴν παιδεία, γιὰ τοὺς ὁποίους πέθανε ὁ Χριστός, δίχως ἀντάλλαγμα εὐγνωμοσύνης, τὰ ἀχάριστα κτίσματα τοῦ Θεοῦ, τὰ πλάσματα τοῦ πονηροῦ; Ἐγκαλεῖς τό Θεό, γιὰ τὴν εὐεργεσίαν, πού σοῦ ἔκανε; Τόν θεωρεῖς μικρό, ἐπειδὴ ταπεινώθηκε γιὰ σένα; Γιὰ τό ὅτι ἦρθε κοντά στό πλανεμένο πρόβατο ὁ καλός ποιμένας, πού θυσιάζει τὴ ζωὴ του γιὰ χάρι τῶν προβάτων καί πλανήθηκε πάνω στοὺς λόφους καί στὰ ψηλὰ βουνά, ἐκεῖ, πού σύ θυσιάζες στὰ εἰδωλα καί σέ βρῆκε νὰ πλανᾶσαι καί σέ πῆρε στοὺς ὠμούς Του, που σήκωσαν καί τό ξύλον τοῦ σταυροῦ Του καί σέ ξανάφερε στὴν οὐράνια ζωὴ, καί σέ συναρίθμησε μέ ἐκείνους, πού βρίσκονται ἐκεῖ ἀσφαλισμένοι; Τόν κατηγορεῖς, γιατί

«Ἡ μέριμνα ἡ καθ' ἡμέραν...».

(Β' Κορινθ. ια' 28)

Ἔχω ὑποσχεθεῖ στό σημερινό Ἀρχιεπίσκοπο, τόν κ. Ἱερώνυμο, νά ἐκδιπλώσω μπροστά του ὁλόκληρο τό θαυμαστό φάσμα τοῦ ποιμαντικοῦ ὁράματος καί τῆς ποιμαντικῆς πράξης τοῦ μακαριστοῦ προκατόχου του, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερώνυμου τοῦ πρώτου. Τήν ἀνήσυχη εὐρηματικότητά του, πού τόν συνέδεε μέ τήν Πατερική ἐμπειρία καί μέ τήν ἀγωνία τῆς ἐποχῆς του. Τήν φωτισμένη μεθοδικότητά του, πού ἔδινε πνοή στούς σχεδιασμούς του καί ἀποτελεσματικότητα στό μόχθο του. Τήν πολυκλαδικότητα τῶν θυσι-

αστικῶν του ἐξορμήσεων, πού τόν ἀποτραβοῦσαν ἀπό τόν πνιγηρό χώρο τῆς γραφειοκρατίας καί τῆς ὑψηλῆς ἐθιμοτυπίας καί τόν ἔφερναν ἐκεῖ, πού στάζει ὁ ἰδρώτας ἡ κυλάει τό δάκρυ.

Ἡ παρουσίαση αὐτῆς τῆς προσφορᾶς, μοναδικῆς κατά τόν εἰκοστό αἰῶνα, δέν εἶναι εὐκόλη. Ἀπαιτεῖ ἀνεση δημοσιογραφικοῦ χώρου καί καταβολή ἄμετρου κόπου. Πῶς νά σμικρύνεις τήν ἀτέρμονη ἔμπνευση, τήν εὐσυνείδητη πιστότητα στή Θεϊκή ἐντολή, τό ταπεινό, ἀθόρυβο θρόϊσμα, πού ἔδινε ἀνάσα στίς καρδιές καί λάμψη

*χμήν ἐζήτησε, τήν βασιλικήν εἰκόνα συγκεχωσμένην τοῖς πάθεσι, καί συγκαλεῖ τās φίλας αὐτῷ δυνάμεις ἐπὶ τῇ τῆς δραχμῆς εὐρέσει καί κοινωνοὺς ποιεῖται τῆς εὐφροσύνης, ὥς καί τῆς οἰκονομίας μύστιδας πεποί-
ντο; Ὅτι τῷ προδρόμῳ λύχνῳ τό φῶς ἀκολουθεῖ τό ὑπέρλαμπρον, καί τῇ φωνῇ ὁ Λόγος, καί τῷ νυμφαγωγῷ ὁ νυμφίος, κατασκευάζοντι Κυρίῳ λαόν περιούσιον καί προκαθαίροντι ἐπὶ τό Πνεῦμα διά τοῦ ὕδατος; Ταῦτα ἐγκαλεῖς τῷ Θεῷ».*

ἄναψε λυχνάρι, τήν ἴδια Του τή σάρκα, καί σάρωσε τό σπίτι (καθαρίζοντας ἀπό τήν ἁμαρτία ὁλόκληρο τόν κόσμο) καί ἀναζήτησε τή δραχμή, τό θησαυρό πού εἶναι ὁ ἄνθρωπος, αὐτή ἡ βασιλική εἰκόνα, ἡ καταχωσμένη στά πάθη, καί, γιά τό κατόρθωμα αὐτό, συγκάλεσε τίς φιλικές Του δυνάμεις, πού τίς εἶχε μυσήσει στό μυστήριο τῆς «Θεϊκῆς οἰκονομίας» Του καί τίς ἔκανε μετόχους τῆς εὐφροσύνης Του; Τόν κατηγορεῖς, γιατί μετά τό λυχνάρι, πού ἦταν ὁ Πρόδρομος Ἰωάννης, ἀκολούθησε τό ὑπέρλαμπρο φῶς, ὁ Λόγος καί, μετά τό νυμφαγωγό Ἰωάννη, ἦρθε ὁ Νυμφίος, γιά νά ἐτοιμάσει λαό περιούσιο γιά τό Θεό, προκαθαρίζοντάς τον «διά τοῦ ὕδατος καί τοῦ Πνεύματος» τοῦ μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος; Γι' αὐτά ἐγκαλεῖς τό Θεό;

(Αἰγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου: «Εἰς τὰ Θεοφάνεια, ἦτουν Γενέθλια τοῦ Σωτῆρος).

εὐγνωμοσύνης στά μάτια; Πῶς νά ἀκουμπήσεις, ἀνάλαφρα, τό δάχτυλο στήν πρώτη, κατάμεστη σελίδα καί, βιαστικά, νά τό ἀποσύρεις, γιά νά ἐπισημάνεις τό θαυμαστό περιεχόμενο τῆς ἐπόμενης;

Μέ ἐπίγνωση καί μέ ἐμπειρία αὐτῆς τῆς δυσχέρειας, θά σκύψω, μέ βαθειά εὐλάβεια, στήν πολύτομη ἔκθεση τῶν πεπραγμένων του, πού εἶναι χαραγμένη ἀπό τό δικό του χέρι καί, συνοψίζοντας τό πλούσιο ἐνημερωτικό ὕλικό, θά μεταφέρω ἐδῶ ἕνα λιτό διάγραμμα τῆς προσπάθειας, πού ἔκανε ὁ μακαριστός Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος, γιά νά βελτιώσει καί νά ἐμπλουτίσει τόν πνευματικό καί τό θεωρητικό ὀπλισμό τῶν συνεργατῶν του ἱερέων καί γιά νά δώσει πνοή καί ἔμπνευση στό πολύπλευρο ποιμαντικό του διάγραμμα.

Α' Ἡ ποιμαντική ἐπιμόρφωση τῶν ἱερέων.

Γράφει ὁ ἴδιος: «Ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ Ἐκκλησιαστική μας Παιδεία δέν παρεῖχεν εἰς τοὺς κληρικούς μας ὅλα τὰ ἐφόδια ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς αὐτοὺς ἀπολύτως ἀπαραίτητα, ἵνα τοὺς καταστήσουν καρποφόρους ἐργάτας τοῦ Εὐαγγελίου καί κατηρητισμένους διακόνους τῆς Ἐκκλησίας, τότε ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπιμορφώσεώς των καθίσταται προφανής».

Μέ βαθειά γνώση τῆς παιδευτικῆς στέρησης τοῦ ἱερατικοῦ δυναμικοῦ καί μέ ἀποσαφηνισμένο τό ὄραμα τῆς βαθμιαίας, οὐσιαστικῆς καλλιέργειας, ἀνάπτυσσε σειρά ὁλόκληρη εὐκαιριῶν, γιά ἀνανέωση καί γιά ἐμπλουτισμό τῆς Θεολογικῆς καί τῆς Ἐκκλησιολογικῆς

παιδείας τῶν ἱερέων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Καί συγκεκριμένα:

1. Ὁργάνωσε τακτικές συγκεντρώσεις τῶν ἐφημερίων, μιά ἢ δύο φορές τό μήνα, διάρκειας δυό καί πλέον ὡρῶν. Σ' αὐτές γινόταν παρουσίαση, διάλογος καί ἐπεξεργασία σοβαρῶν θεμάτων καί ἔπαιρναν οἱ ἱερεῖς ἀπόψεις καί ὁδηγίες, ὥστε νά εἶναι σέ θέση νά διαφωτίζουν, σωστά καί ἀποτελεσματικά, τό ποίμνιό τους.

2. Ταυτόχρονα, κατέβαλε προσπάθεια, νά ὁργανωθοῦν εἰδικές συνάξεις, μέ ἐνιαῖο πρόγραμμα, γιά τοὺς νέους ἐφημερίους. Γί' αὐτούς, πού ἦταν νέοι κατὰ τή χειροτονία ἢ νέοι κατὰ τήν ἡλικία ἢ νέοι κατὰ τό διορισμό τους στίς ἐνορίες τῶν Ἀθηνῶν. Οἱ Συνάξεις τους γίνονταν μιά φορά τήν ἐβδομάδα. Τά θέματα ἦταν: Μελέτη τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ἡ πνευματική ζωή τοῦ ἱερέα. Πατερικές διδασχές. Προσέγγιση τῶν Ἱερῶν Κανόνων. Ὁργάνωση τῆς ἐνορίας. Ὁ ἐφημέριος, ὡς λειτουργός τῆς Ἀναίμακτης Ἱερουργίας. Ἀπορίες καί προβλήματα.

3. Ἰδρυσε «φροντιστήριο λειτουργικῆς ἐπιμόρφωσης τῶν κληρικῶν», γιά τή μελέτη ὅλων τῶν παραμέτρων τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ὥστε νά μποροῦν οἱ ἱερεῖς νά μεταφέρουν τό πνεῦμα καί τήν ἐμπειρία τῆς Εὐχαριστιακῆς ζωῆς σ' ὁλόκληρο τό πλήρωμα.

4. Παράλληλα, Ἰδρυσε «Φροντιστήριο ἑξομολόγων», στό ὁποῖο μετεῖχαν ὅλοι οἱ ἑξομολόγοι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καί μελετοῦσαν, ὁλοένα καί βαθύτερα τίς διαστάσεις τῆς ἀποστολῆς τους.

5. Ὅρισε νά γίνονται συνάξεις ἱεροκηρύκων, γιά νά ἐμβαθύνουν οἱ κήρυκες τῆς Ἐκκλησίας στήν παρακαταθήκη τῶν μεγάλων Πατέρων μας καί νά

καλλιεργείται, με ιδιαίτερη επιμέλεια τό κήρυγμα.

6. Θέσπισε συνάξεις των ιερέων των Κοιμητηρίων, πού ασκοῦν τήν ποιμαντική τους διακονία στόν ιερό τόπο, ὅπου ἡ ἀγάπη βιώνεται ὡς ἔσχατος πόνος καί ὅπου τά ὅρια τοῦ ἐπίγειου τέλους βυθίζονται στό ἄνοιγμα καί στό φῶς τῆς αἰωνιότητος.

7. Ἐγκαινίασε Γραφεῖο ποιμαντικῆς μέριμνας τῶν φυλακισμένων, στό ὁποῖο ἐξετάζονταν θέματα, σχετικά μέ τά προβλήματα καί τίς δυσκολίες, πού συναντοῦν οἱ ἱερεῖς κατά τήν ἀσκηση τοῦ ποιμαντικοῦ τους ἔργου στίς φυλακές.

8. Ἰδρυσε εἰδικό «Κέντρο Νεότητος» καί «Σεμινάριο Ὑπεύθυνων Νεανικῶν Κέντρων», γιά τήν ἀντίστοιχη ἐνημέρωση καί μόρφωση τῶν ιερέων, πού εἶχαν κληθεῖ νά ἀναλάβουν τή διαπαιδαγώγηση καί τή συμπαράσταση στά νέα μέλη τῆς Ἐκκλησίας μας.

9. Δέν παρέλειψε νά ὀργανώσει καί «Κέντρο συμπαράστασης τῆς ἑλληνικῆς οἰκογένειας», στό ὁποῖο, εἰδικοί ὁμιλητές προσέγγιζαν τίς δυσκολίες καί τούς προβληματισμούς τῆς σύγχρονης οἰκογένειας καί συζητοῦσαν, ἀπό κοινοῦ, τρόπους πνευματικῆς ἐνίσχυσης καί πρακτικῆς χειραγωγίας.

10. Ἐνδιαφέρθηκε γιά τήν πνευματική βοήθεια τῆς τρίτης ἡλικίας. Σέ φροντιστήριο ἀποκλειστικῆς στόχευσης, ἔγιναν 60 ὁμιλίες σέ ἱερεῖς, πού εἶχαν ἐπιφορτιστεῖ μέ τή μέριμνα τῶν ὑπερήλικων.

11. Ἐχοντας ὡς ὄραμα καί στόχο νά ἀποκτήσουν οἱ ἱερεῖς εὐρύτερη μόρφωση καί νά καταστοῦν ἱκανοί νά ἐκπληρώνουν, ὁλοένα καί ἀποδοτικότερα τό ἔργο τους, ἔδινε σέ ἐκείνους, πού

εἶχαν τίς προϋποθέσεις, ἐκπαιδευτικές ἀδείες καί ὑποτροφίες, γιά νά παρακολουθήσουν, στό ἐξωτερικό, εὐρύτερα προγράμματα σπουδῶν καί συζητήσεις σέ ἐξειδικευμένα συνέδρια.

Ὅλα αὐτά τά ἐκπαιδευτικά προγράμματα, προσδιορίζουν τό πλάτος καί τό βάθος τῶν ἀποστολικῶν ὁραμάτων, πού ἠλέκτριζαν καί πού εὐαισθητοποιοῦσαν τόν Ἀρχιεπίσκοπο Ἱερώνυμο τόν πρῶτο, τόν ἀνύστακτο ποιμένα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τό ἄνοιγμα τοῦ τόξου τῆς ποιμαντικῆς του φροντίδας, γιά ὁλόκληρο τό ἐκκλησιαστικό πλήρωμα. Τή μέριμνά του γιά τό κάθε πρόσωπο καί γιά τό κάθε πρόβλημά του. Τή χαρισματική του ἀνησυχία, νά προσεγγίσει μέ διάκριση καί μέ λεπτότητα τήν κάθε ψυχή, ὥστε τό ἄγγιγμα τῆς ἀγάπης νά εἶναι λυτρωτική ἀφύπνιση καί ὄχι βάθαιμα τῆς πληγῆς.

Ὁ μακαριστός Ἱερώνυμος βηματίζει, μέ πιστότητα, στά ἴχνη τῶν φωτισμένων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, πού εἶχαν τό χάρισμα νά λιτανεύουν ἀδιάκοπα τή Χάρη καί τή Δύναμη τοῦ Σταυροῦ, ἀλλά καί νά προσεγγίζουν τήν καθεμίᾳ ὕπαρξη μέ τή σοφία καί τή λεπτότητα ἐνός ἐξειδικευμένου ἐπιστήμονα.

Ἄν, γυρίσουμε τό φύλλο καί ἀναζητήσουμε τόν τρόπο, μέ τόν ὁποῖο ἀξιοποιήθηκε ὅλο αὐτό τό «ἐκπαιδευτικό πρόγραμμα», θά βρεθοῦμε μπροστά σέ ἓνα θαῦμα. Τό ἄνοιγμα τῆς ποιμαντικῆς πρακτικῆς του καί τά ἐπιτεύγματα, πού χαράχτηκαν κατά τήν ἐξάχρονη, μόνο, ποιμαντορία του, ἐγγράφουν ἄθλο.

«Πετῶντι καλάμῳ», θά μεταφέρω
ἔδῳ ἓνα διάγραμμα:

Β' Ἀνοίγμα ποιμαντικοῦ μόχθου.

Δέ θά ἀναφερθῶ στά ποιμαντικά ἀνοίγματα, πού ἐκπορεύονται ἀπό τό λειτουργικό, τό μυστηριακό καί τό κηρυκτικό χρέος. Ὅχι, γιατί αὐτά εἶναι λίγα. Ἀλλά, γιατί μπροστά μου συνωθοῦνται τά πολλά, ἐντελῶς πρωτότυπα, πού καταξιώνουν τίς ἀνησυχίες καί τήν εὐρηματικότητα τοῦ ἀείμνηστου Ἀρχιεπισκόπου Ἱερώνυμου.

Φέρνω στή δημοσιότητα μερικά ἀπό αὐτά.

1. Ἀντιμετώπιση τῶν αἵρετικῶν παραφυάδων, πού-ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε-παραπλανοῦν τούς ἀδαεῖς καί σπεύρουν ζιζάνια στόν ἀγρό τῆς Ἐκκλησίας. Ὁργανώθηκαν, μέ ἐντολή καί μέ προγραμματισμό τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, εἰδικά κλιμάκια μελέτης καί δράσης. Αὐτά ἐρεῦνησαν, μέ πολλή προσοχή, τίς στρεβλωτικές διδαχές τῶν αἵρετικῶν. Μελέτησαν, παράλληλα, τήν κρυστάλλινη διδαχή τῶν Πατέρων μας. Καί ἄρχισαν νά ἐπισκέπτονται περιοχές καί συνάξεις, στίς ὁποῖες εἶχαν εἰσχωρήσει οἱ νοθευτές τῆς Εὐαγγελικῆς Ἀλήθειας καί νά διαφωτίζουν, μέ σωστές ἀναλύσεις καί μέ πειστικά ἐπιχειρήματα, τά θύματα τῆς διάστροφης προπαγάνδας.

2. Στά πλαίσια τῆς κάθε ἐνορίας μελετήθηκαν τρόποι καλλιέργειας τοῦ πνεύματος ἀγαπητικῆς προσφορᾶς αἵματος, γιά τούς ἐμπερίστατους ἀδελφούς μας καί ἄρχισε μιά κινητοποίηση, πού εἶχε σάν ἀποτέλεσμα τήν εὐρύτερη κυκλοφορία καί ἀπήχηση τοῦ συνθήματος καί τήν καθιέρωση τῶν, κατά

καιρῶν, αἰμοδοτικῶν εὐκαιριῶν, εἴτε στούς Ἐνοριακοὺς Ναοὺς εἴτε στίς αἰθουσες τῶν Ὁρησκευτικῶν Συλλόγων τῆς πρωτεύουσας.

3. Ἐξιχνιάστηκε ἡ ὑπαρξη ἀνεκμετάλλετων κληροδοτημάτων καί κινητοποιήθηκαν ὅλοι οἱ παράγοντες, πού ἦταν ἀρμόδιοι καί ὑπεύθυνοι γιά τήν ἀξιοποίησή τους. Στά κληροδοτήματα, πού-«ἐξ ὀφικίου»-πρόεδρος ἦταν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, μπῆκε τάξη καί ἄρχισαν νά ἐκπονοῦνται οἱ σχετικές μελέτες γιά τήν ἀνταπόκριση στίς θελήσεις τῶν δωρητῶν. Στά κληροδοτήματα, τά κατεσπαρμένα στίς διάφορες ἐνοριακές δικαιοδοσίες, ἐνεργοποιήθηκαν τά Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια καί οἱ λοιποὶ συνεργάτες, μέ στόχο νά μή χαθεῖ ὁ τελευταῖος «κοδράντης».

4. Δέ λησμονήθηκαν καί δέν ἀποκλείστηκαν-κατά τή σύνταξη τῶν προγραμμάτων πνευματικῆς ἀγωγῆς-καί οἱ εὐκαιρίες τῶν φιλικῶν διαλόγων ἡ τῶν δυναμικῶν ἐξορμήσεων, καθῶς καί τό χρέος ὁμαδικῆς ἐνασχόλησης, γιά τήν ἐπίλυση ἐκκρεμῶν τοπικῶν προβλημάτων, πού ἀπασχολοῦν ἡ βασανίζουν τόν τοπικό πληθυσμό, ἐγγράφονταν στά κατάστιχα τῶν προτεραιοτήτων καί γίνονταν μέλημα καί ἀγώνας τοῦ πληρώματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

5. Προσεκτική καί διακριτική προσφορά οἰκονομικῶν βοηθημάτων σέ κάθε ἄτομο καί σέ κάθε οἰκογένεια, πού βρισκόταν στό τοῦνελ τῆς ἀνέχειας καί ἀντίκρυζε, ἀμήχανα, τό σκοτάδι καί τήν παγωνιά. Ἡ οἰκονομική ἐνίσχυση, σέ καμμία περίπτωση, δέν παρεχόταν μέ τό σφίξιμο, πού προκαλεῖ ἡ ἀπαρέσκεια, ἡ περιφρόνηση

στό πρόσωπο του φτωχού και ή διάθεση του «ξεφορτώματος». Προσφερόταν, πάντοτε, ως αδελφική συμπαράσταση. Ός ένδειξη και ως λειτουργία της κοινοκτημοσύνης. Της Εύαγγελικής έντολής και πράξης, πού κυριάρχησε στην άρχαία Έκκλησία και έξακολουθεί νά ενεργοποιείται στίς σύγχρονες κοινωνίες μας.

Γιά τήν καθέρωση και τήν έξασφάλιση του σεβασμού της προσωπικότητας των φτωχών αδελφών μας, ή Άρχιεπισκοπή Άθηνών, μέ τήν έμπνευση και τήν έντολή του μακαριστού Ιερώνυμου, έκανε επίμονη, όμαδική, έκπαιδευση και έδινε προσωπικές οδηγίες.

6. Όργανώθηκαν είδικές όμάδες φροντίδας γιά τούς άσθενείς, πού παρενέβαιναν, όταν διαπίστωναν, πώς ή νοσηλεία δέν είναι έφικτή στά νοσηλευτικά ιδρύματα της χώρας μας και, μέ τήν ένίσχυση του ένοριακού φιλοπτώχου ταμείου ή του άντίστοιχου ταμείου της Άρχιεπισκοπής, άναλάμβαναν νά προωθήσουν τούς άρρώστους άδελφούς σέ Νοσοκομεία του έξωτερικού, της Εύρώπης ή και της Άμερικής. Η άγάπη δέν λύγιζε μπροστά στά έμπόδια. Ήταν πάντοτε άκαμπτη και άποφασιστική.

7. Μεγάλος τομέας ποιμαντικής διακονίας της Έκκλησίας, υπήρξε ή μελετημένη και συντονισμένη προσπάθεια του «Κέντρου συμπαράστασης της οίκογένειας», πού ιδρύθηκε στά πλαίσια του Γραφείου Ποιμαντικής της Οίκογένειας. Γεγονός, διαπιστωμένο σέ παγκόσμια κλίμακα, είναι ότι ή οίκογένεια περνάει μεγάλη κρίση και τά πνευμα-

τικά της στηλώματα όλοένα και άφανίζονται. Γιά τήν άντιμετώπιση των πολλαπλών προβλημάτων, άποφασίστηκε ή Ίδρυση αυτής της Ύπηρεσίας, πού άνέλαβε νά προσεγγίσει μέ άγάπη και κατανόηση τίς άποσυντονισμένες οίκογένειες, νά άφουγκραστεί τήν άγωνία τους, νά ξανασυνδέσει τά τρεμάμενα χέρια των συζύγων, νά θερμάνει τίς παγωμένες καρδιές τους, νά δώσει χαμόγελο στά νέα βλαστάρια, νά ξαναχτίσει τήν εύτυχία, εκεί, πού είχε φωλιάσει ή ποικρία και ή άπογοήτευση.

Άπό τήν «Έκθεση πεπραγμένων» του μακαριστού Ιερώνυμου άποσπώ ένα κομμάτι, πού ίχνογραφεί τήν έκταση και τά άποτελέσματα αυτής της προσπάθειας: «Έκ των προληπτικώς παραπεμφθέντων είς τάς Έπιτροπάς περιπτώσεων, δηλαδή επί εκείνων των περιπτώσεων δυσαρμονίας της οίκογενείας, αί όποίαι δέν έχουν ακόμη φθάσει είς τήν ύποβολήν άγωγής διαζυγίου, παρεπέμφθησαν είς τάς Έπιτροπάς 844. Έξ αυτών έπετεύχθη συμφιλίωσις επί των 535, διά 122 συνεχίζεται ή είδική παρακολούθησις και προσπάθεια και επί 85 έσημειώθη άποτυχία, αί δέ υπόλοιποι περιπτώσεις έκκρεμοδν. Επίσης δέον νά σημειωθῇ, ότι τό Κ.Σ.Ο. έπέτυχε τήν ανασύστασιν του γάμου 14 ήδη διεξευγμένων συζύγων».

8. Πνοή άγάπης και φροντίδα αδελφική προσπάθησε νά φέρει ή Έκκλησία και στίς φυλακές, εκεί, πού φυλακίζεται όχι μόνο τό κορμί του άνθρώπου, αλλά και ή ψυχή του και ή ζωντάνια του και τό στεφάνι των όνείρων του, πού πιθανό νά τό είχε πλέξει κατά τήν άνοιξιάτικη διαδρομή του βίου του. Εκεί βρίσκονται όλα κατάχαμα, νεκρές,

λλά μη λησμονημένες, χαρές. έρεθίσματα πένθους και άπογνώσης.

Καταθέτω μιά δεύτερη άποτίμηση του έργου συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, χαραγμένη και αυτή από τό χέρι του Άρχιεπισκόπου της αγάπης Ίερώνυμου:

«Έκ των ποιμαντικών έπισκέψεων των έντεταλμένων Έφημερίων είς τας Φυλακάς και της κατ' ιδίαν μετά των κρατουμένων έπαφής, εξηκριβώθησαν ώρισμένα ύλικάί ανάγκαι των κρατουμένων και των οίκογενειών των, τας όποιás οί έντεταλμένοι ιερείς προσεπάθησαν κατά τό δυνατόν νά θεραπεύσουν.

Ούτω, ένισχύθησαν οικονομικώς 81 κρατούμενοι, κατεβλήθησαν τά δικαστικά έξοδα 32 άποφυλακιζομένων, έβοηθήθησαν οικονομικώς 49 οίκογένειαι κρατουμένων, έδόθη ίματισμός και ύποδήματα είς 268 κρατουμένους και είς τας οίκογενείας 50 έξ αύτών, ήγοράσθησαν γυαλιά διά 45 κρατουμένους. Τόν ίματισμόν είς τό "Γραφεΐον Ποιμαντικής των έν ταΐς Φυλακαΐς" χάριν των κρατουμένων" προσέφεραν άφ' ενός μέν ή "Χριστιανική Άλληλεγγύη" της Ί. Άρχιεπισκοπής, άφ' έτέρου δέ εύσεβεΐς Χριστιανοί... Έπίσης, μερίμνη των έντεταλμένων έφημερίων "συνεργοί" δικηγόροι ύπερασπίσθησαν πρό των Δικαστηρίων δωρεάν τας ύποθέσεις 6 κρατουμένων».

9. Ό άπόδημος Έλληνισμός, τά άδελφια μας, πού γιά τόν ένα ή τόν άλλο λόγο, δραστηριοποιούνται μακριά από τήν έλληνική πατρίδα και μακριά από τά αγαπημένα τους πρόσωπα, δέ στερήθηκαν τήν πνοή της άδελφικής αγάπης. Τό «Γραφεΐο Ποιμαντικής Ά-

ποδήμων και Διασποράς» της Ί. Άρχιεπισκοπής Άθηνών είχε επενδύσει τά προγράμμά του μέ σειρά όλόκληρη έκδηλώσεων. Κρατούσε άνοιχτή τή γραμμή επικοινωνίας μέ διάφορους παράγοντες του Έξωτερικού. Όργανωνε Σεμινάρια μελέτης προβλημάτων των Έλλήνων της διασποράς και της, κατά τό δυνατόν, έξυπηρέτησής τους. Διατηρούσε γόνιμη έπαφή μέ τούς Μητροπολίτες, πού διαποίμειναν τίς έλληνικές Όρθόδοξες Κοινότητες, τίς εγκαταστημένες στα διάφορα μέρη του πλανήτη. Άνταποκρινόταν στα αίτήματα των άποδήμων άδελφών μας, πού ζητούσαν έξυπηρέτηση και βοήθεια, γιά τήν προώθηση και επίλυση προσωπικών ή οίκογενειακών τους δυσχερειών. Μέ ένα λόγο, μετέφερε παλμό καρδιάς στους άπόδημους και δεχόταν άντιφωνική καρδιακή δόνηση, από τούς νοσταλγούς της Όρθόδοξης, έλληνικής άδελφουσής.

Γ' Έκδηλώσεις αγάπης και πανανθρώπινης άλληλεγγύης.

Μέ τή νέα πνοή και κατεύθυνση, πού δόθηκε στα αίσθήματα των Χριστιανών, τό ένδιαφέρον των επεκτάθηκε και πέρα από τά όρια της έλληνικής πατρίδας.

Ή Άρχιεπισκοπή Άθηνών και, κοντά σ' αυτή, αρκετές άλλες ιερές Μητροπόλεις δραστηριοποιήθηκαν, κατά τήν παγκόσμια έξόρμηση γιά τή σωτηρία των παιδιών της Άφρικανικής Μπιάφρα, πού άποδεκατίζονταν, κατά χιλιάδες, έξ αίτίας της άσιτίας. Οί συνεργοί του έργου της Αγάπης της Άρχιε-

πισκοπής Ἀθηνῶν πρόσφεραν περί τίς 300.000 κονσέρβες, πού εἶχαν ἀποτιμηθεῖ, σέ 3,5 ἑκατομύρια δραχμές.

Παράλληλα, ἡ Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν πρόσφερε ἀρωγή στήν Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας, πού διαβιβάστηκε στους πλημυροπαθεῖς τῆς παραδουναβείας χώρας. Ἐπί πλέον, στάλθηκαν 42.830 κουβέρτες καί 30.000 κομμάτια ἱματισμοῦ. Αὕτη ἡ βοήθεια ἐκτιμήθηκε ἰδιαίτερα καί θεωρήθηκε, ὅτι ἦταν ἀπό τίς σημαντικότερες, σέ σύγκριση μέ ὅσα πρόσφεραν ἄλλες, πλουσιότερες χώρες.

Ἐπίσης, τό Χριστεπώνυμο πλήρωμα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν ἀναποκρίθηκε, κατά τόν καλύτερο τρόπο, καί στήν ἔκκληση τῶν κατοίκων του Πακιστάν, πού εἶχαν πληγεῖ ἀπό πρωτοφανή τυφώνα, τό 1970 καί θρήνησαν ἑκατομύρια ἀνθρώπινα θύματα καί ἀνυπολόγιστες ζημιές. Γιά τό Πακιστάν συγκεντρώθηκαν 712.640 κομμάτια κονσερβῶν, ἀξίας 5.850.000 δραχμῶν. Σ' αὐτά προστέθηκαν 491.960 κομμάτια κονσερβῶν, ἀξίας 3.700.000 δραχμῶν, πού συγκεντρώθηκαν ἀπό διάφορες Μητροπόλεις.

Πρώτη, πάλι, ἀπό ὅλες τίς ἀποστολές βοήθειας, ἦταν ἡ προσφορά τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν στους πλημυροπαθεῖς τῆς Μοζαμβίκης, κατά τό 1971. Ἐκεῖ στάλθηκαν 800 μεγάλα κιβώτια κονσερβῶν κρέατος, 4.600 μεγάλα κιβώτια ἰχθυερῶν, 158 μεγάλα κιβώτια ἱματισμοῦ, 100 τόννοι ρύζι καί ἄλλα, χρήσιμα, εἶδη.

Θά παραθέσω μιά ἀκόμα ἐνημερωτική καί, ταυτόχρονα, ἐξομολογητική πληροφόρηση, πού μᾶς ἄφησε ὁ μακαριστός Ἱερώνυμος.

«Παρά τήν μακράν αὐτήν σειράν

τῶν δειγμάτων τῶν αἰσθημάτων ἐνόητος καί ἀλληλεγγύης τοῦ ποιμνίου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, δέν τά ἔχομεν ἀκόμη ἀπαριθμήσει ὅλα. Θά ἔπρεπε νά προστεθοῦν αἱ εἰσφοραὶ ὑπέρ τῆς λειτουργίας καί συντηρήσεως τῶν πολυαρίθμων Ἱδρυμάτων τῆς "Εἰδικῆς Μερίμνης Ὑπερηλίκων" (Ε.Μ.Υ.). Αὗται κατά τό 1969 ἀνῆλθον εἰς 1.620.000, τό 1970 εἰς 6.580.000 καί τό 1971 εἰς 7.220.000 δραχμάς, ἤτοι ἐν συνόλῳ εἰς 15.420.000 δραχμάς.

Ἀλλά καί πάλιν δέν ἐφθάσαμεν εἰς τό τέλος, διότι παρελείψαμε τό σπουδαιότερον καί πολυτιμότερον, τό πραγματικῶς ἀνεκτίμητον, τήν ἀξίαν εἰς χρῆμα τῆς ἐθελοντικῆς εἰσφορᾶς τῶν κυριῶν καί δεσποινίδων εἰς τά ἔργα τῆς Ἀγάπης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Αὕτη, ὅμως, δέν εἶναι δυνατόν νά ἀποτιμηθῇ. Διότι δέν εἶναι μόνον ὁ ἀριθμός τῶν ἐθελοντικῶς προσφερομένων ὥρων ἐργασίας, ἀλλά καί ἡ ποιότης τῆς, ὅπως ἐπίσης, εἰς πολλές περιπτώσεις, καί ἡ θυσία, ἡ ὁποία κρύπτεται ὀπισθεν τῆς ἐθελοντικῆς αὐτῆς προσφορᾶς, ἡ ὁποία θυσία καθιστᾷ τήν προσφοράν ὄντως ἀνεκτίμητον. Ἐάν ὅμως, ἔστω καί κατά προσέγγισιν, ἤθελον μέ τās συνήθεις ἀμοιβάς ἀποτιμηθῇ αἱ ὥραι ἐργασίας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν προσφερθῇ ἐθελοντικῶς ὑπό τῶν "συνεργῶν" τῆς "Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης" θά ἔπρεπε νά ὑπολογισθοῦν εἰς ποσόν ἀνερχόμενον εἰς 200.000.000 δραχμάς.

Διά νά ἔχωμεν πάντα μίαν γενικὴν εἰκόνα τῶν κατὰ τήν τελευταίαν πενταετίαν διὰ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ταῖς ἐνεργείαις τῶν "συνεργῶν" τῆς προσφερθέντων ποσῶν, θά πρέπει νά σημειώσωμεν, ὅτι τοῦτο ἀνῆλθεν εἰς 159.814.872 δραχμάς».

Δ' Ἡ δράση τῶν Φιλοπτώχων Ταμείων.

Ἕνα νοικοκύρεμα στό Γενικό Φιλόπτωχο Ταμεῖο στά Φιλόπτωχα Ταμεῖα τῶν Ναῶν τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καί μιά ἐμπνευσμένη ἀγωγή τῶν προσώπων, πού τά διαχειρίζονταν, ἔφεραν μιά ἀνθηση στίς καρδιές τῶν διακόνων τῆς Ἀγάπης καί ἕνα ἄρωμα εὐγνωμοσύνης στά κατακουρασμένα καί μαραμένα πρόσωπα.

Οἱ συνεργοί τοῦ «Γενικοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου» ἀπαλλάχτηκαν, ἀπό τήν ψυχρή καί μειωτική γιά τήν ἀνθρώπινη ὕπαρξη, διανομή εὐτελῶν χρηματικῶν βοηθημάτων καί ἐπωμίστηκαν τό ἐπίπονο, ἀλλά οὐσιαστικό ἔργο τῆς μελέτης καί τῆς ὀργάνωσης τῶν ἐπί μέρους τομέων, πού λειτούργησαν κάτω ἀπό τή στέγη τῆς «Ἀλληλεγγύης».

Ἀνάπτυξαν, μέ πολλή προσοχή, ἀλλά καί μέ θαυμαστή ἀποδοτικότητα, ἕνα εὐρύτατο φάσμα δραστηριοτήτων.

Τό νοικοκύρεμα στά Ἑνοριακά Φιλόπτωχα Ταμεῖα, σέ συνάρτηση μέ τήν εἰδική ἐκπαίδευση τῶν ἱερέων καί τῶν λαϊκῶν μελῶν τῆς κάθε ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας, εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά διακλαδωθεῖ μιά θαυμαστή, εὐρηματική καί ἀνανεωτική ἀνταπόκριση στήν ἐντολή τῆς Ἀγάπης, πού ἔλυωσε παγόβουνα ἀδιαφορίας καί ἀπόδειξε, πῶς πράξη ἀγάπης δέν εἶναι τό ψυχρό φιλοδώρημα στό ἀνοιχτό χέρι τοῦ ταλαίπωρου συνάνθρωπου, ἀλλά τό ἀδελφικό πλησίασμα, ὁ μόχθος καί ἡ ἔκχυση τῶν ἀνόθευτων αἰσθημάτων.

Σημειῶνῶ τή σειρά τῶν «χαρισματικῶν» στεγαστρῶν τῆς ἀγάπης.

α) Τά «Σπίτια Γαλήνης Χριστοῦ». Ἀρχισαν νά λειτουργοῦν στίς 6 Ἰουλίου τοῦ 1969 καί ἐπεκτάθηκαν, σταδιακά, σ' ὅλο τό χώρο καί σ' ὅλες τίς ἐνορίες τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς. Καί πρὶν κλείσει ὁ χρόνος ὁ ἀριθμός τῶν Σ.Γ.Χ. ἔφτασε τά 15. Τό 1970 ὁ ἀριθμός τῶν «Σπιτιῶν Γαλήνης Χριστοῦ» ἀνέβηκε στά 40. Τό 1971 ἔγιναν 54. Καί, τελικά, ἴσαμε τήν ἀποχώρηση τοῦ μακαριστοῦ Ἱερώνυμου ἀπό τήν ἀρχιεπισκοπική ἐπαλεξή, ἔγιναν 64.

Ὁ ἀριθμός τῶν προσώπων, πού ἔβρισκαν στοργή καί περίθαλψη στά κέντρα αὐτά, ἔφτασε τά 1.640. Οἱ «συνεργάτιδες» κυρίες, πού προσέφεραν ἐθελοντικά τίς ὑπηρεσίες τους, μόνο στά σπίτια αὐτά καί ὄχι στό σύνολο ἔργο τῆς περίθαλψης τῶν ὑπερήλικων, ἦταν 2.024.

β) Γιά τά κυρτωμένα γηρατεῖα, πού δέν ἦταν σέ θέση νά περπατήσουν καί νά φτάσουν στά σπίτια τῆς γαλήνης καί τῆς ἀγάπης, εἶχε ληφθεῖ ἰδιαίτερη πρόνοια καί εἶχε ὀργανωθεῖ «Ἡ δράσις τῶν "συνεργῶν" εἰς τὰς "Ὁμάδας Ἐλευθέρως διαβιούντων Ὑπερηλικῶν"».

Ἡ πρώτη «Ὁμάδα» λειτούργησε τό Μάρτιο τοῦ 1969 στήν περιοχή τοῦ Θεσείου. Καί, σταδιακά, δημιουργήθηκαν καί λειτούργησαν 82 «Ὁμάδες». Αὐτές ἐξυπηρετοῦσαν 1.113 ἀνήμπορα πρόσωπα. Καί τή διακονία τήν πρόσφεραν 410 «συνεργοί», ἐθελόντριες κυρίες καί δεσποινίδες.

γ) Προέκταση αὐτῆς τῆς προσπάθειας ἦταν «Ἡ δράσις τῶν "συνεργῶν" εἰς τοὺς "Ὁμίλους Διασπάρτου Γήρατος"». Ὁ πρῶτος «Ὁμιλος» διοργανώθηκε κατὰ τό Φεβρουάριο τοῦ 1971. Ἐκτοτε ὀργανώθηκαν καί ἄλλοι

Όμιλοι, πού ξφτασε νά ἐξυπηρετοῦν 850 ὑπερήλικους γέροντες.

δ) Μιά ἄλλη, εὐρηματική διακονία ἦταν «*Ἡ δρᾶσις τῶν "συνεργῶν" εἰς τὰς "κινήτας Μονάδας Περιθάλψεως Κατακοίτων"*».

Τόν Ἰούνιο τοῦ 1970 ἔγιναν οἱ σχετικές ἐξακριβώσεις καί οἱ ἀνακαλύψεις, ὅτι ὑπάρχουν κατάκοιτοι ἐγκαταλειμμένοι, πού ἔχουν ἀνάγκη ἀπό βοήθεια καί περίθαλψη. Καί ἄρχισε ἡ ἐξόρμηση. Ἐγινε ἡ σχετική ἐκπαίδευση γιά τήν «κατ' οἶκον νοσηλεία» σέ 30 συνεργάτιδες ἐθελόντριες κυρίες καί δεσποινίδες καί συγκροτήθηκαν οἱ πρῶτες «*Κινητές Μονάδες Περίθαλψης Κατακοίτων*». Αὐτές-κατά τό διάστημα τῆς λειτουργίας τους-ἐξυπηρέτησαν 140 κατάκοιτους ὑπερήλικες. Οἱ ἐθελοντές γιατροί αὐτῶν τῶν Μονάδων εἶχαν πραγματοποιήσει ἐπισκέψεις σέ 163 ἄτομα.

ε) Ἐντελῶς πρωτότυπη πρωτοβουλία εἶχε ἐγκαινιάσει «*Ἡ δρᾶσις τῶν "συνεργῶν" τοῦ "Κινήματος Ἀγάπης"*».

Μεταφέρω τό «μνημόνιο» τοῦ μακαριστοῦ Ἱερώνυμου;

«*Ἡ ἀπόδοσις τῆς δραστηριότητος τοῦ «Κινήματος Ἀγάπης» ὑπερέβη κατά πολύ τὰς προσδοκίας μας. Ἀχρηστα ἡ μηδαμινῆς ἀξίας εἶδη (ρουχισμός, χάρτης, μέταλλα, ἐπιπλα, ράκη κλπ.), τὰ ὅποια ἄλλοτε ἐρρίπτοντο εἰς τόν κάλαθον τῶν ἀχρήστων, τώρα, ἡ εὐσέβεια καί ἡ φιλάδελφος διάθεσις τοῦ πληρώματος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, καταλλήλως διαφωτισθεῖσα καί καθοδηγηθεῖσα, τὰ προσφέρει εἰς τό "Κίνημα Ἀγάπης". Ταῦτα, συλλεγένητα ὑπ' αὐτοῦ κατά τό διάστημα ἀπό 15ης Μαΐου 1970 μέχρι τῆς 15ης Μαΐου 1972,*

ἀπέδωκαν, ἀποτιμηθέντα, κατά τους μετριωτέρους ὑπολογισμούς, εἰς τό σεβαστόν ποσόν τῶν 51.500.000 δραχμῶν περίπου. Εἰς τό ποσόν αὐτό δέν περιλαμβάνεται ἡ ἀξία τῶν κατά τήν πρώτην δοκιμαστικήν Ἐξόρμησιν τῆς 10ης Μαΐου 1970 συλλεγέντων εἰδῶν, διά τήν μεταφοράν τῶν ὁποίων ἀπητήθησαν χίλια (1000) περίπου φορτηγά αὐτοκίνητα.

Θά δημοσιοποιήσω καί κάτι, πού-διακριτικά ἀποσυρόμενος ὁ μακαριστός Ἱερώνυμος-τό ἀποσιώπησε. Στίς ὁμάδες, πού δραστηριοποιοῦνταν, γιά τή συλλογή τῶν ἀχρηστων ἀντικειμένων, συμμετεῖχε καί ὁ ἴδιος.

Ὅσα εἶδη προσφέρονταν ἀπό ἐταιρεῖες ἡ καταστήματα καί ἦταν καινούργια, τό «Κίνημα τῆς Ἀγάπης» τὰ προωθοῦσε σέ «Εὐαγγῆ Ἰδρύματα» ἢ σέ ὁμάδες, πού ἀσκοῦσαν τό ἔργο τῆς περίθαλψης τῶν «ἐν ἀνάγκαις». Τά ὑπολοιπα, ἀχρηστα χαρτιά, κουρέλια ἢ ὅ,τιδήποτε ἄλλο, τὰ πουλοῦσε στίς μάντρες ἀνακύκλωσης καί μέ τὰ ποσά, πού συγκεντρώνονταν, κάλυπτε διάφορες ἀνάγκες τοῦ ἔργου τῆς ἀγάπης.

στ) Θά ἐγγράψω ἐδῶ καί μιᾶ ἄλλη προέκταση τῆς πλατειᾶς ἔμπνευσης. Εἶναι «*Ἡ δρᾶσις τοῦ Γραφείου Εὐρέσεως Ἐργασίας*». Ἡ κάλυψη τῆς τραγικῆς πληγῆς τῆς ἀνεργίας, πού προκαλεῖ πόνο, περιπέτεια καί ἀδιέξοδο σέ πλατειές λαϊκές μάζες. Κατά τό διάστημα, πού λειτούργησε αὐτό τό Γραφεῖο, δέχτηκε 663 αἰτήσεις ἀνέργων προσώπων, ἀνδρῶν καί γυναικῶν, πάσης ἡλικίας, μορφώσεως καί εἰδικότητος. Ἀπό αὐτούς, τοποθετήθηκαν σέ γραφεῖα, ἐταιρεῖες, ἔργο-

στάσια κλπ, οί 474. Γιά τούς υπόλοιπους υπήρχαν κωλύματα υγείας, ηλικίας ή καί ἄλλης φύσης.

Ε' Τό ἀνάπτυγμα τῶν εὐαγῶν ἱδρυμάτων.

Ὁ τομέας τῶν ἱδρυμάτων ἦταν ἡ καρδιά τοῦ εὐρύτατου φιλανθρωπικοῦ ἔργου τοῦ μακαριστοῦ Ἱερώνυμου καί ἡ ἀρχιεπισκοπική του καρδιά ἦταν ἡ ἀέναη πηγὴ τῶν ἐμπνεύσεων του καί τῶν σχεδιασμῶν του.

α) Θά ἀναφερθῶ πρῶτα στό «Νοσοκομεῖο τῶν Κληρικῶν». Καί, σάν πρῶτο στοιχεῖο σπὴν ἀναφορά μου, θά ἀναμεταδώσω ἓνα μικρὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ λόγο του, πού τὸν ἐκφώνησε κατὰ τὴν ἐπίσημη τελετὴ τῆς ἐνθρόνισής του στὸν ἀρχιεπισκοπικὸ θρόνο. Εἶπε τότε: «Ὡς πρῶτον δεῖγμα τῆς ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ μας κλήρου μερίμνης μας, ἡδὴ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης θά μᾶς ἐπιτραπῇ νά ἐξαγγεῖλωμεν, ὅτι πάντα τὰ ἐκτός τοῦ μηνιαίου ἐπιδόματος ἔσοδα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου 1967, θά διατίθενται διὰ τὴν λειτουργίαν Νοσοκομείου τῶν κληρικῶν, τοῦτο δέ διότι τὰ ἀπὸ 1ης Ἰουνίου μέχρι τῆς 31ης Αὐγούστου 1967 ἀντίστοιχα ἔσοδα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου θά διατεθοῦν ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων».

Ἡ ἐξαγγελία αὐτή, πού ἔγινε κατὰ τὴ στιγμὴ, πού πάτησε τὸ πόδι του στὸ θρόνο τῶν Ἀθηνῶν, φέρνει σπὴν ἐπιφάνεια τὰ βαθεῖα του ὁράματα καί τὸ χαρισματικὸ ἀνοιγμα τῆς ἀγάπης του πρὸς τούς λειτουργοὺς τῆς Ἐκκλησίας.

Σέ διάστημα μικρότερο τῶν δυὸ χρόνων, ἔγιναν ὅλες οἱ ἀπαραίτητες διαδικασίες. Καί, κατὰ τίς μέρες, πού συνεδρίαζε ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας

τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1969, κατατέθηκε ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ Νοσηλευτικοῦ Ἰδρύματος Κληρικῶν Ἑλλάδος (Ν.Ι.Κ.Ε.), πού σέ διάστημα τεσσάρων χρόνων πῆρε ἔνσημα πληρότητας καί ἀρτιότητος καί πού εἶχε τὸ ἀτύχημα, κατὰ τὴ διάδοξη ἐκκλησιαστικὴ κατάσταση, νά κατακυλήσει, ἀπότομα, στὴ χρεωκοπία καί στοῦ ξεπούλημα.

Στό Ν.Ι.Κ.Ε. ἐπιστρατεύτηκαν διακεκριμένοι καί ἐξειδικευμένοι γιατροί, προσκλήθηκαν Ἀδελφές Νοσοκόμες μέ πείρα καί μέ ζῆλο ἱεραποστολικό, ἔγιναν δεκτοὶ ἐθελοντές, γιὰ νά ὀργανώσουν τὴ διοίκηση καί γιὰ νά προγραμματίσουν τὴν προμήθεια τοῦ μηχανικοῦ ἐξοπλισμοῦ του. Καί, «ἐν σπουδῇ», συμπληρώθηκαν ὅλα τὰ τμήματα, μέ τὴν ἔμφυση καί τὴ μηχανικὴ ἐξάρτησή τους καί ἀρχισαν νά λειτουργοῦν, μέ σα σπὴν θαλπωρὴ τῆς ἀγάπης καί σπὴν ἀκοίμητη φροντίδα τῆς ἐπιστήμης.

Στὴ συνέχεια, ὁ μακαριστὸς Ἱερώνυμος, ὁ ἐμπνευστὴς καί ἱδρυτὴς τοῦ Ν.Ι.Κ.Ε. ἀντιμετώπισε τὸ τεράστιο πρόβλημα τῆς προετοιμασίας κατάλληλου προσωπικοῦ, ἱκανοῦ νά συμπληρώσει τὰ κενὰ ἢ νά διαδεχτεῖ ἐκείνους, πού θά περνοῦσαν σπὴν σύνταξη. Καί ἱδρυσε τὴ «Σχολὴ Διακονισσῶν Ἀδελφῶν Νοσοκόμων ἢ Ὀλυμπιάς», πού ἦταν ἰσοτιμὴ μέ ὅλες τίς ἄλλες, κρατικὲς Σχολές Νοσοκόμων. Ἡ φοίτηση ἦταν τριετής. Καί οἱ ἀπόφοιτες εἶχαν τὸ δικαίωμα νά ἀσκήσουν τὸ λειτούργημα τους εἴτε στὰ ἱδρύματα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἴτε-ἂν τὸ προτιμοῦσαν-σέ ὁποιοδήποτε κρατικὸ ἱδρυμα.

β) Τὸ Ν.Ι.Κ.Ε. ἦταν ἡ ὑλοποίηση ἐνὸς μεγάλου ὁράματος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς ἀγάπης. Ἀλλὰ δέν ἦταν τὸ μό-

νο ίδρυμα, πού τό θέρμαινε καί τό ζωογονοῦσε ἡ ἀκοίμητη φροντίδα του.

Σειρά ὁλόκληρη ἰδρυμάτων πέρασαν στόν κύκλο τῆς φροντίδας του καί ἔνοιωσαν τήν ἀγάπη του ὄχι μόνο σάν ἔκφραση θερμῶν αἰσθημάτων, ἀλλά καί σάν πολύπλευρη, ὕλική καί ἠθική συμπαράσταση.

Ὁ ἴδιος ἀποκαλύπτει, ὅτι ἑπτὰ Φιλανθρωπικά Ἰδρύματα λειτούργησαν τότε, ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

«1. Τό Καλέριον Ὁρφανοτροφεῖον Θηλέων "Παναγία ἡ Ἐλεοῦσα".

2. Ὁρφανοτροφεῖον Θηλέων "Ἡ Ἀγάπη".

3. Ὁρφανοτροφεῖον Ἀρρένων "ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος".

4. Ὁρφανοτροφεῖον Ἀρρένων "Σπίτι τῆς Στοργῆς".

5. Στέγη νηπίων "Νέα Ζωή".

6. Σωματεῖον "Φίλοι τῶν κωφαλάλων-ὁ Προφήτης Ζαχαρίας".

7. Ρωσικόν Γηροκομεῖον "Ἀγία Τριάς".

Δηλώνει, ὅτι ἔχει ἐντάξει στή φροντίδα του ὅλα αὐτά τὰ Ἰδρύματα καί συμπληρώνει:

«Ἡ Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν περιέβαλε μετὰ τῆς αὐτῆς στοργῆς, ὅσης καί τὰ ἰδικά της, τὰ ὡς ἄνω Ἰδρύματα, συμπαρισταμένη ὁλοψύχως ἠθικῶς καί ὕλικῶς εἰς αὐτά.

Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρομεν, ὅτι εἰς τό Ὁρφανοτροφεῖον Ἀρρένων "Σπίτι τῆς Στοργῆς" εἰς Ἀνω Γλυφάδα παρεσχέθη βοήθεια διὰ τῆς παραχωρηθείσης εἰς αὐτό δωρεάν ἐκ μέρους τοῦ ΟΔΔ-ΕΠ ἐκτάσεως 300 στρεμμάτων ἄνωθεν τῆς Βάρης πρὸς ἐγκατάστασιν ποιμνιοστασίου. Τό ποιμνιοστάσιον αὐτό ἀποφέρει σημαντικόν εἰσόδημα εἰς τό Ἰδρυμα.

Γενικῶς, σημαντικαὶ οἰκονομικαὶ ἐνισχύσεις δίδονται κατ' ἔτος ἐκ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς πρὸς ἅπαντα τὰ Ἰδρύματα, τὰ ἐξαρτώμενα εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως, ἐξ αὐτῆς. Ἐπίσης παρέχονται ταμειακαὶ διευκολύνσεις.

Ὡσαύτως, ταῦτα ἐνισχύονται δι' εἰδῶν ἱματισμοῦ, κλινοσκεπασμάτων κλπ. ἐκ μέρους τῆς "Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης" καί τοῦ "Κινήματος Ἀγάπης".

γ) Ἐξω ἀπὸ τόν κύκλο αὐτῶν τῶν Ἰδρυμάτων, ὑπῆρχε ἕνας εὐρύτατος κύκλος 14 Ἰδρυμάτων, Συλλόγων ἢ Κληροδοτημάτων, πού σύμφωνα μέ ὁρισμό τοῦ Καταστατικοῦ τους, προεδρεύονταν ἀπὸ τόν ἐκάστοτε Ἀρχιεπίσκοπο. Οἱ ὑποθέσεις τῶν Κληροδοτημάτων αὐτῶν ἀπορροφοῦσαν μεγάλο μέρος τοῦ χρόνου του καί μεγάλο κομμάτι τῆς καρδιάς του.

ΣΤ' Τό ἀνεξάντλητο ταμεῖο.

Καθὼς ὁ ἀναγνώστης μου θά βηματίζει, μέ τή σκέψη του καί, ἐνδεχομένως, μέ μιά συγκλονιστική, συναισθηματική φόρτιση, τήν ἀπέραντη «Βασιλειάδα» τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, ὑποψιάζομαι, πὼς θά διερωτᾶται: Ποῦ εὑρίσκε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος τὰ χρήματα, γιά νά ὑλοποιήσει τὰ φιλόπρωπα προγράμματά του καί νά ἀνταποκριθεῖ στὰ αἰτήματα τῶν παράλληλων ἰδρυματικῶν σχηματισμῶν;

Προτοῦ ἐπιχειρήσω νά δώσω ἀπάντηση στήν ἀπορία αὐτή, θά τολμήσω νά τή μεγιστοποιήσω, ἐνημερώνοντας «τούς ἀποροῦντες», ὅτι τὰ ἀνοίγματα τοῦ μακαριστοῦ Ἱερώνυμου ἦταν τόσο πολλά καί τόσο μεγάλα, πού τό κόστος τους σκαρφάλωνε στά ὕψη.

Θά ἀναφέρω, ἐνδεικτικά, μερικές, ἀπό αὐτές τίς πρωτοβουλίες του, πού καλύπτουν ἄλλους τομείς τῆς δράσης του καί ἄλλες ἀπαιτήσεις ἐκείνης τῆς ἐποχῆς.

1. Ἡ ἀνοικοδόμηση τοῦ «Πανορθόδοξου Κέντρου, στό χῶρο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πεντέλης. Πρόκειται γιά μεγάλων διαστάσεων καί σύγχρονου ἐξοπλισμοῦ οἰκοδόμημα, πού προσφέρεται γιά Συνέδρια καί φιλοξενία σημαντικοῦ ἀριθμοῦ Συνέδρων.

2. Οἱ νέες ἐγκαταστάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, στό ἐπισκευασμένο καί ἐνισχυμένο μέ πρόσθετο ὄροφο, κτίριο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη. Ἡ δαπάνη καί αὐτῆς τῆς προσθήκης δέν ἦταν μικρή.

3. Ἡ ἀνακαίνιση τῶν δυό μεγάλων Ἱερῶν Μονῶν, τῆς Μονῆς Πετράκη καί τῆς Μονῆς Πεντέλης, πού βρίσκονταν σέ κατάσταση ἐρείπωσης καί ἀναδείχτηκαν σέ ἀξιόλογα Κέντρα Μοναχικῆς διαβίωσης καί Ποιμαντικῆς ἐξόρμησης.

4. Ἡ χρηματοδότηση τῶν Ἱδιωτικῶν

Σχολείων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς «Θεομήτορος», γιά τήν ἀνέγερση καί νέων κτιρίων, ἀπαραίτητων γιά τή στέγαση τῶν συνεχῶς πολλαπλασιαζόμενων μαθητῶν τους.

5. Ἡ συχνή ἐπιχορήγηση τῶν ἄλλων Ἱδρυμάτων, πού ξεκίνησαν μέ ἰδιωτική πρωτοβουλία, ἀλλά πού ἀναζήτησαν, ὡς συμπλήρωμα ἀγάπης, τήν πρόσθετη βοήθεια τοῦ ποιμένα τους καί πατέρα τους.

Ὅλα αὐτά προσθέστε τα καί θά ἔχετε μπροστά σας ἓνα ἀσύλληπτο ὄγκο δαπανῶν. Μιά θαυμαστή πηγὴ, πού πάντοτε ἔτρεχε. Ἐνα ἀνοιχτό πορτοφόλι, πού ἦταν φιλόφρωνο γιά ὅλους.

Καί ἡ ὑπογράμμιση: Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος δέν εἶχε καμμιὰ Κρατική ἢ διακρατική ἐπιχορήγηση. Τό ἑλληνικό, κατεστημένο Κράτος δέν τοῦ ἔδωσε οὔτε μιά δεκάρα. Εὐρωπαῖκοί μηχανισμοὶ χρηματοδότησης ἔργων κοινωνικῆς ἀντίληψης, ἐκείνη τὴν ἐποχὴ δέν ὑπῆρχαν. Ὅ,τι σχεδιάζε καί ὅ,τι ἔκανε τό ὕλοποιεῖσε μόνο μέ τὴ σφιχτὴ διαχείριση τῶν πόρων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς του καί τοῦ Ὄργανισμοῦ διαχείρισης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας καί μέ τίς ἐνισχύσεις, πού ἀπόθεταν μπροστά του, ἐκεῖνοι, πού θαύμαζαν τό ἦθος του καί μαγνητίζονταν ἀπὸ τὰ κρυστάλλινα ὁράματά του.

Φτωχὸς ὁ ἴδιος, ἐπλούτιζε τοὺς πάντες. Διωκόμενος ὁ ἴδιος, ἀνοίγε γιά ὅλους τίς πύλες τῆς παρηγοριᾶς καί τῆς χαρᾶς καί σηματοδοτοῦσε τὴν κατεύθυνση πρὸς τὴν ἀγκαλιά τοῦ Θεοῦ καί πρὸς τὴν αἰωνιότητα.

Θά σᾶς παρακαλέσω νά μοῦ συχωρήσετε τὴν καταχώρηση ἑνὸς ἁ-

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτῆτης - Ἐκδότης

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

Διεύθυνση

19011 Αὐλῶν Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο

ISSN 1790-482X

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 2009

Κύρια άρθρα

Μ. Βασιλείου: Σέ περίοδο άνομβρίας..., 244, 2. Άγωνίες ψυχής, 245, 1. Ζητώ άποσαφήνιση, 246, 1. Τό έννοιολογικό βάθος, 247, 1. Δείξτε μου τό μεθόριο 248, 1. Ήδιαφθορά και ό ένοχος, 249, 1. Φόρτος γενικευμένης ευθύνης, 250, 1. «Τόν σταυρόν Σου προσκυνούμεν...», 251, 2. Ποιότη-

συνήθιστου έπίλογου. Μετά τή σεβαστική άναφορά μου στό μακαριστό Άρχιεπίσκοπο Ίερώνυμο τόν πρώτο, τή φυλλομέτρηση τής Πατερικής βιοτής του, τήν έκτίμηση του άπέραντου άνθώνα τής αγάπης του και τήν προσέγγιση στην άσκητική πτωχεία του, πού είχε άναδειχτεί πηγή άνεξάντλητη όραμάτων και υλικών δωρημάτων, νοιώθω τήν άνάγκη και τό χρέος νά άπευθυνθώ στό διάδοχό του, στον Ίερώνυμο τό δεύτερο και νά καταθέσω μπροστά του τίς έκτιμήσεις μου, πού άνακύπτουν μετά τήν παράλληλη φωτογράφηση τών δυό προκαθήμενων.

Φίλε Ίερώνυμε,

Ό προκάτοχός σου, ό Ίερώνυμος ό πρώτος, χάραξε, ως δρόμο ζωής, τήν πιστότητα στό πρόσωπο του Κυρίου μας, θρόνιασε στην καρδιά του τή διευγή αλήθεια, άποδέχτηκε και έκανε βίωμά του, τή φτώχεια, διακόνησε μέ άφοσίωση και μέ πάθος άκοίμητο, τήν αγάπη. Μας δίνει τό έναυσμα και τό δικαίωμα νά τόν νοιώθουμε, νά στέκεται, μετά τήν άναχώρησή του άπό τόν παρόντα κόσμο, μπροστά στό θρόνο του Θεού και Πατέρα τής Αγάπης και νά καταθέτει τό άτίμητο θησαύρισμά του.

Ό διάδοχός του, σύ, ό Ίερώνυμος ό

τα ζωής, 252, 1. «Ποιότητα ζωής», δηλαδή...; 253, 1. Ό όλισθηρός μονόδρομος, 254, 1. Τό τραγικό έλλειμμα, 255, 1. Οι ψευδαισθήσεις τής νεωτερικότητας, 256, 1. Ό άτέρμονας κοχλίας 257, 1. «Καλό και ώραίο», 258-259, 1. Ή πανδημία τής διαφθοράς, 260, 1. Ή κρίσιμη διαφωνία, 261, Τό «όχι» του Άρχιεπισκόπου Χρυσάνθου, 262, 1. Διαφθορά τής τσέπης ή διαφθορά τής συνείδησης; 263, 1. «Κατεφθαρμένοι τόν νούν» 264, 1. Οι καλλιεργητές τής διαφθοράς, 265, 1. Μετά τή διάγνωση, 266, 1. Χριστός γεννάται, 267, 1.

δεύτερος, διάλεξες ως όραμα και ως πράξη ζωής αυτά, πού διακινούνται κάτω ή έστω πάνω άπό τό τραπέζι τής έξουσίας, αυτή τήν εύκολη μεθοδολογία, πού είναι γνωρίμη και στους χώρους του κοσμικού διαγκωνισμού. Και πασκίζεις νά ώραιοποιήσεις τό ποιμαντικό προφίλ σου, μέ τήν άξιοποίηση ή τήν πεζή έκμετάλλευση τών οικονομικών κονδυλίων, πού ύπόσχονται τά Κρατικά ή τά Ευρωπαϊκά κέντρα σχεδιασμών και έξουσίας.

Άν αυτά μπορουν νά έπικαλύψουν τά «έν τω σκοτί είργασμένα», νά φωτίσουν τόν όρίζοντα τών όραμάτων σου και νά συνθέσουν «τήν άπολογία» σου ένώπιον του βήματος του Κυρίου μας, είναι ύπόθεση, πού έγγράφεται στά προσωπικά σου δεδομένα και πού άπαιτεί τή δική σου, φιλότιμη και έντιμη έπεξεργασία.

Έγώ δέ θά πάψω νά έλπίζω και νά προσεύχομαι νά μετακινηθείς άπό τή σκοτεινή σκοπιμότητα, στη διαύγεια τής «έπάνω όρους κειμένης πολιτείας» (Ματθ. ε' 14) και στην πρακτική, πού θά σε φέρει στό πλευρό του Άρχιεπισκόπου τών άποστολικών όραματισμών και τής «έν Χριστώ» άδελφούσύνης.

Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἄρθρα γραμμῆς

Τρία πορτρέτα (3), 244, 4. Πρὸς τί τὰ δεσμά; 245, 4. Οἱ ἱστορικοὶ δείκτες, 246, 3. Ἐμπλοκή καὶ διαπλοκή, 247, 4. Νωπές ἱστορικές ἐμπειρίες, 248, 3. Ἀπελευθέρωση καὶ δέσμευση, 249, 4. Προσδοκίες καρδιῶν, 250, 3. Ὁ μεγάλος ἐξόριστος, 252, 3. Ἡ καταιγίδα τοῦ Μαρτίου, 253, 3. Κατενώπιον τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ (α), 254, 4. Κατενώπιον τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ (β), 255, 4. Ἡ νέμεση τῆς ἱστορίας, 256, 4. Στούς συνιεράρχες μου...(α) 257, 4. Στούς συνιεράρχες μου...(β) 258-259, 4. Φυγὴ ἀπὸ τό χρέος, 260, 4. Ἐλεῖμμα κρίσης ἢ ἔλλειμμα συνέπειας; 261, 4. Μισὴ ἀλήθεια... γεμάτο ψέμα, 262, 4. Ἡ πικρία τοῦ πληρώματος, 263, 4. «Τό τεκμήριο τῆς ἀθωότητος», 264, 4. Ἐμπονη ἐνημέρωση στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἱερώνυμο (α), 265, 4. Ἐμπονη ἐνημέρωση (β), 266, 5. «Ἡμέριμνα ἢ καθ' ἡμέραν» 267, 4.

Συνεργάτες

π. Βασιλείου C. Tudora: Ἠθικές ἐνδοσκοπήσεις στὴν οἰκονομικὴ κρίση, 244, 15. Σχολιαστής: Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος ὁ Α' Εἴκοσι χρόνια μετὰ τὴν κοίμησίν του, 245, 12. Γέρων πρεσβύτερος: Οἱ κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, 245, 16. Σχολιαστή: «Πολέμιοι» τῆς Ἐκκλησίας, 246, 13. π. Βασιλείου C. Tudora: Ἠθικές ἐνδοσκοπήσεις στὴν οἰκονομικὴ κρίση (II), 247, 12. Ὁ Ἰταλὸς ἀθεϊστὴς φιλόσοφος Μαρτσέλο Πέρα, γιὰ τὸν Χριστιανισμό (Μετάφραση Κ. Μεϊχανετζίδη, 247, 15. Σχολιαστή: Ὁ κοσμικὸς τύπος ἐλέγχει, 248, 11, Σ.Κ.Χ. Ἡ κατάργηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς Δικαιοσύνης, 248, 14. Σχολιαστή: Ἐκκλησιαστικά ἀπαράδεκτα, 249, 11. Γιάννη Ἀνδρικόπουλου: «Ἄγιε ἐπίσκοπε, ἄκουσέ με!», 249, 15. Σχολιαστή: «Ἡ Παιδεία» τότε καὶ σήμερα, 250, 11. Ε. Χ. Οἰκονομάκου: Τό μεγάλο εἶδωλο, 250, 13. π. Βασιλείου C. Tu-

dora: «Ἐραστές τοῦ Σώματος», 251, 8. Σχολιαστή: «Ἡ προδοσία» τῆς ἀλήθειας, 251, 11. π. Ἀνδρέα Phillips: «Κακοθανασία», 251, 14. Ε. Χ. Οἰκονομάκου: «Μηκέτι ἀμάρτανε», 252, 13. Σ. Κ. Χ. Ἀπεφασίσθη ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ «πόθεν ἔσχει», 253, 11. Μακκαβαίου: Τό μεγάλο μάθημα, 253, 13. Ε. Χ. Οἰκονομάκου: Πρὸς νέους ἄγωνες, 254, 13. Nicholas Chapman: Ἡ Ὀρθοδοξία στὴ σύγχρονη Βρετανία (1), 255, 13. Nicholas Chapman: Ἡ Ὀρθοδοξία στὴ σύγχρονη Βρετανία (2), 256, 12. Μετάφραση Κ. Μεϊχανετζίδη: Σύντομες εἰδησεις... «ἐξ ἀνατολῆς» 256, 15. Σχολιαστή: Σχόλιο σὲ ἀρχιερατικό δημοσίευμα, 257, 11. π. Πατρικίου G. Reardon: Τό νόημα τῆς ιδιοκτησίας, 257, 14. Μακκαβαίου: Ἐπιτίμιο ἀκοινωνησίας, 258-259, 12. π. Βασιλείου C. Tudora: Γάμος καὶ παρθενία: Στοχεύοντας στὴν Ἀγνότητα, 258-259, 14. **Σταύρου Μαυρίδη, Ἀγγελικῆς Κάμμα, Ναί, στή σεξουαλικὴ διαπαιδαγώγηση, ἀλλὰ ὄχι στό σχολεῖο, 260, 13.** Vadim Venediktov: **Μέ πόνο καρδιάς, 261, 13.** Σχολιαστή: «Τό ἔκκλητον» 262, 12. π. Ἰωάννη Chagnon: Συνθήματα καὶ ὄραμα, 263, 13. Σχολιαστή: Ἐπισημάνσεις, σὲ δημοσίευμα τοῦ Ἐπίτιμου Ἀντιπρ. τοῦ Σ.τ.Ε.κ. Ἀν. Μαρίνου, 264, 12. Ἀρχ. Εἰρηναίου Μπουσδέκη: Δέν ἔγινε Ἐκκλησιαστικό Δικαστήριο! 265, 11. Σ.Κ.Χ. Μιά ἀπ' τὰ ἴδια; 266, 13. Γέρω πρεσβύτερος, Ἱερωσύνη καὶ ἀγυρτεία, 266, 15.

Πατερικά

Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου: «Εἰς τὸν σταυρὸν αἱ εἰς τὸν ληστήν», 249, 16. Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου: Περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ προνοίας ιε' 1, 251, 2.

Ντοκουμέντα

Ἡ ἔκβαση μιᾶς δίκης, 251, 3.

Ἐπιστολές

Ε. Φουντουλάκη, 147, 16.

Ἡ «Ἐλεύθερη Πληροφόρηση» στό διαδίκτυο.

Διεύθυνση: www.el-pliinfoforisi.gr

Καὶ οἱ Ἐκδόσεις «Σπορά» στό διαδίκτυο

(γιά μιὰ γνωριμία μέ τό συγγραφικό ἔργο τοῦ
Μητροπολίτου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Νικοδήμου)

Διεύθυνση: www.spora.gr